

Marknadsjämvikt

Antag följande efterfråge- och utbudsekvationer:

$$P = a - b \cdot Q \quad (D)$$

$$P = c + d \cdot Q \quad (S)$$

Priset betecknas med P och kvantiteten med Q . Vi antar att a , b , c och d är positiva konstanter, där $a > c$.

Lös ut uttrycken för P och Q i jämvikt. Illustrera jämvikten i en figur. Hur påverkas jämvikten av en ökning i c ?

Svar: I jämvikt möter båda sidor av marknaden samma pris, och utbudens kvantitet är lika med efterfrågad. Vi kan därför sätta likhet mellan högerleden i ekvationerna:

$$a - b \cdot Q = c + d \cdot Q$$

I denna ekvation har vi bara en obekant variabel: Q . Vi löser ut den:

$$a - c = b \cdot Q + d \cdot Q \quad \Leftrightarrow \quad a - c = (b + d) \cdot Q$$

$$Q^* = \frac{a - c}{b + d}$$

Detta är jämviktskvantiteten. För att få fram jämviktspriset sätter vi in resultatet för Q^* i (S):

$$P = c + d \cdot Q = c + d \cdot \frac{a - c}{b + d}$$

För att förenkla detta behöver vi först göra det lite mer komplicerat. Vi förlänger c -termen, med syfte att få en gemensam nämnare:

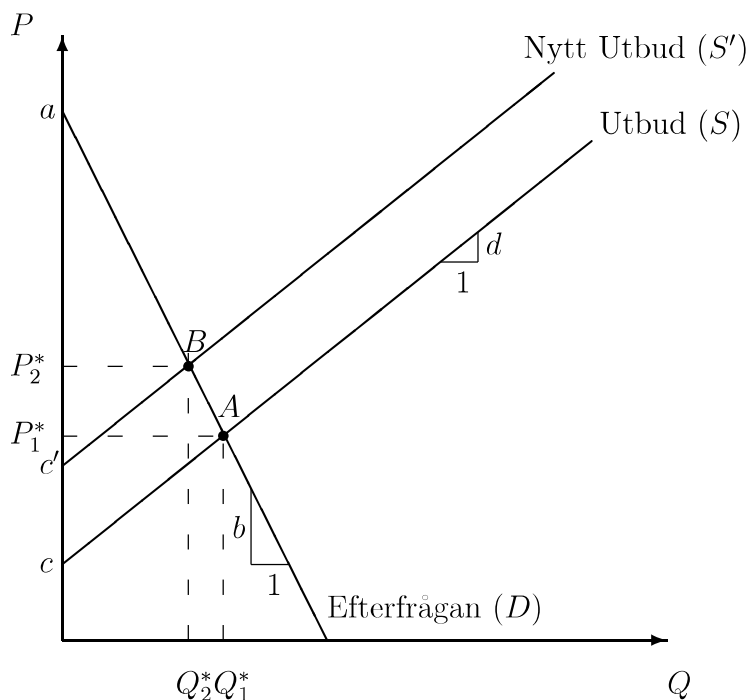
$$P = c \cdot \frac{b + d}{b + d} + d \cdot \frac{a - c}{b + d} = \frac{c(b + d)}{b + d} + \frac{d(a - c)}{b + d}$$

$$P = \frac{cb + cd}{b + d} + \frac{ad - cd}{b + d} = \frac{bc + cd + ad - cd}{b + d}$$

$$P^* = \frac{bc + ad}{b + d}$$

Detta är jämviktspriset.

Jämvikten illustreras i Figur 1, punkt A. Notera att kurvornas skärningar med P -axeln är utmarkerade: a respektive c . Likaså är lutningarna illustrerade.

Figur 1: Jämvikt

Om c ökar till c' så skulle det kunna bero på att företagens kostnader har blivit högre. I figuren innebär det att utbudskurvan skiftar upp och jämvikten flyttas från A till B . Där är priset högre och kvantiteten mindre. Detta stämmer väl överens med de uttryck som vi tog fram för Q^* och P^* ovan. De säger tydligt att Q^* minskar och P^* ökar när c blir större.

Här kommer en övning för er: Antag en marknad där utbudet och efterfrågan är

$$P = 15 + Q \quad (\text{S})$$

$$P = 60 - \frac{1}{2}Q. \quad (\text{D})$$

Visa att $P^* = 45$ och $Q^* = 30$. Illustrera jämvikten i en figur. (Utnyttja likheten med Figur 1. Vad är motsvarigheterna till konstanterna a , b , c och d i denna uppgift?)